

Evalueringskit

Børneinddragelse

Børneperspektivet i evaluering

Evalueringsskit: Børneinddragelse – Børneperspektivet i evaluering
Udarbejdet af Socialt Udviklingscenter SUS for Skolens Venner, 2020.

Tekst:

Elisabeth Mamsen

Emelia Karoline Suddek Nielsen

Layout:

Emelia Karoline Suddek Nielsen

Foto:

Skolens Venner

INDHOLDSFORTEGNELSE

4 Introduktion til børneinddragerkittet

5 Om børneperspektivet

6-10 FØR-UNDER-EFTER:
Forberedelse, facilitering og opsamling

12-14 Guide til icebreaker øvelser

15-19 Guide til dialogøvelser

20 Guide til tommelfinger-øvelse

21-23 Opsamlingsark

INTRODUKTION

Skolens Venner er en forening af frivillige, der giver en hånd med i skolen. Skolens Venner arbejder for, at så mange børn som muligt mærker, at de bliver set og hørt – og at de oplever at få positiv opmærksomhed i hverdagen.

I foreningens kerne ligger en ambition om kontinuerligt at blive bedre til at se og høre børn. At udvikle sig med børnene og de behov de har for frivillige skolevenner i de danske folkeskoler.

En vej til kontinuerligt fokus på kvalitet er at lytte til børnene. Børnene er eksperter i eget liv, og de er eksperter i at have skolevenner. Ved at spørge børnene hvordan de oplever, at frivillige skolevenner bidrager til trivsel og faglig udvikling, opnår foreningen et perspektiv, der tager udgangspunkt i børnene selv. Et perspektiv, der ikke er analyseret gennem lærernes, forældrenes eller skoleledernes briller, men formuleret af eleverne selv.

Socialt Udviklingscenter SUS har for Skolens Venner udviklet dette evalueringskit til frivillige BØRNEINDDRAGERE, der vil hjælpe med at indsamle børnenes perspektiv i evalueringssøjemed. Kittet er udviklet med input fra indskolings- og mellemtrinselever i to forskellige folkeskoler.

BØRNEINDDRAGERNE besøger skoler, der har skolevenner, og indhenter børnenes perspektiv ved brug af kittet.

Evalueringskittet giver først en kort introduktion til børneperspektivet og rationale bag børneinddragelse i evalueringsarbejde. Dernæst følger en vejledning til, hvordan kittet skal bruges, samt gode råd til forberedelse og facilitering af inddragelsen i praksis. Herefter følger en beskrivelse af de lege og dialogøvelser, der kan bruges i inddragelsesprocesserne.

Når I har gennemført inddragelsen, skal I samle op på dagen. Derfor er der i sidste del af kittet en guide inkl. de opsamlingsark, I skal udfylde for at samle op.

God fornøjelse!

BØRNEPERSPEKTIVET

I ønsket om at undersøge hvordan skolevenner bidrager til trivsel og faglig udvikling blandt elever, er det centralt at inddrage børneperspektivet.

Grundantagelsen indenfor børneinddragelse er, at børn ses som eksperter i eget liv. Motivationen for at inddrage børn kan være meget forskellig. I Børnerådets Håndbog om børneinddragelse (2016) skelnes mellem fem forskellige motiverende rationaler for børneinddragelse, som er vist i boksen til højre.

I dette evalueringskit forstås børn som eksperter på betydningen og oplevelsen af at have en skoleven i klassen. Børnenes perspektiv skal være med til at kvalificere Skolens Venners indsats, beskrive skolevennernes betydning for klassen og de enkelte børn samt eventuelt give anledning til revidering af dele af indsatsen. Evalueringskittet lægger sig dermed primært op ad vidensrationalet. For foreningen Skolens Venner kan der på sigt være tale om at udvide brugen af og formålet med børneinddragelse til også at inkludere andre rationaler.

Elever i folkeskolen, der har tilknyttet en skoleven i deres klasse, har særlig viden om, hvad skolevennen betyder for dem i dagligdagen. Dette evalueringskit lægger op til en repræsentativ børneinddragelse, hvor børnenes udsagn repræsenterer et generelt billede og dermed den generelle gruppe af elever, der har oplevelser med en skoleven i hverdagen. Det betyder, at udfaldet af inddragelsen ikke har direkte påvirkning på det enkelte barn, men i stedet har en betydning for den samlede indsats og dermed potentielt alle de børn, der gør brug af en skoleven.

Hvad skal man huske på, når man inddrager børn?

Øvelserne i dette evalueringskit foretages med alle eleverne i en udvalgt klasse i en blanding af individuelle og kollektive dialogøvelser. Når man inddrager børn i evalueringsarbejde, er det vigtigt, at børnene oplyses om formålet med inddragelsen samt hvor i processen deres bidrag har indflydelse. På følgende side er oplistet huskereglene for børneinddragelse.

Børnerådets rationaler for børneinddragelse

Vidensrationalet

Børn er eksperter i eget liv og kun ved at spørge børnene, kan vi få adgang til den viden de besidder. Med vidensrationalet som motivation er formålet at søge viden om børn og blive klogere på situationen fra deres perspektiv.

Det etiske rationale

Det etiske rationale hænger sammen med en moralsk forpligtelse om, at alle bør have lige muligheder, hvorfor børnene skal have ret til at give deres stemme til kende. Det er således de voksnes ansvar at sørge for, at børnene får den mulighed, og at deres stemme bliver taget alvorligt.

Effektivitetsrationalet

Effektivitetsrationalet handler om, at de løsninger, der bliver udviklet i samarbejde med børnene, ofte virker bedre end de løsninger, hvor børnene ikke har været involveret. Det vil sige, at de løsninger, der bliver udviklet i samarbejde med børnene, ofte er mere effektive, da inddragelsen kan bidrage til, at løsningen virker første gang.

Empowerment-rationalet

Empowerment-rationalet har til formål at styrke børnenes selvværd og handleevner ved at give de mindre privilegerede en større og tydeligere stemme i beslutninger. Empowerment-rationalet ses ofte som noget ekstra, børnene får ud af at deltage, men det kan i særlige tilfælde fylde meget.

Dannelsesrationalet

Tanken bag dannelsesrationalet er, at børnene får en fornemmelse af at være aktive medborgere i et demokrati. Formålet er, at børnene på længere sigt lærer, hvordan man agerer aktivt og deltagende i samfundet.

Kilde: Børnerådet (2016): Håndbog om børneinddragelse

FØR: FORBEREDELSE AF SKOLEBESØGET

Vi lægger op til at I som børneinddragere går ud på skolebesøg 2 og 2

Som forberedelse til besøg skal I som børneinddragere sørge for at:

- *Sammensætte et program for skolebesøget*
- *Lave en drejebog og forberede jer på, hvad I vil sige*
- *Have de materialer med, som skal bruges*

Her under følger en vejledning til hvert punkt.

Sammensæt program

Et skolebesøg strækker sig typisk over en dobbeltlektion – dvs. 2x45 minutter samt en pause. Det er op til jer som børneinddragere at sammensætte programmet for de to lektioner. Vi anbefaler, at programmet følger denne struktur:

- *Velkomst og præsentation*
- *En icebreaker-leg*
- *Øvelsen 'Hvad gør skolevennen, når han/hun er sammen med klassen?'*
- *2-4 dialogøvelser*
- *Tommelfinger-øvelse*
- *Afrunding og tak for i dag*

Hvis I er to, kan I evt. dele jer op og lave øvelser med hver jeres grupper. Alle dialogøvelserne fungerer til mindre grupper også. En af dialogøvelserne fungerer bedst til en lille gruppe børn (3-5). Den øvelse er tænkt til en gruppe børn, som har stor kontakt til skolevennen. Den vil kræve, at læreren inden besøget udvælger specifikke børn til øvelsen, inden I kommer. Så kan den ene af jer gennemføre den, mens den anden laver en anden dialogøvelse med resten af klassen (se drejebogseksempel).

Lav en drejebog

Når I har sammensat et program, kan det være en god idé at lave en drejebog for dagen. En drejebog indeholder typisk et overblik over dagens aktiviteter, aktiviteternes tidspunkter og formål og en opgavefordeling. Drejebogen fungerer som en guide, man kan støtte sig til på dagen. Husk at det tager tid at gå fra øvelse til øvelse, særligt hvis børnene er delt ud i grupper. Børnene skal aflevere det, de har tegnet/skrevet, og I skal introducere næste punkt.

Slut derfor øvelsen lidt før den næste skal gå i gang. I boksen på næste side fremgår et eksempel på, hvordan en drejebog kan se ud.

Når I forbereder besøget, kan det også være en god ide at tænke over, hvilke børn I skal besøge og forberede jer ud fra det. Hvordan skal I fx præsentere jer selv og øvelserne, så de passer til børnenes alder? Hvad kommer øvelserne til at kræve af børnene, og hvordan kan I forberede dem i introduktionen, så de ved, hvad der skal ske? Endelig er det en god ide, at I har læst afsnittet om opsamling, så I kan have det i baghovedet ved besøget og evt. notere ned i løbet af dagen (se s. 20-22).

Materialer

Mange af øvelserne kræver skriveredskaber og udprintede opgaveark. Sørg for at få et overblik over og få skaffet de redskaber, I skal bruge. Skolens Venner hjælper med opgavearkene og de materialer, der hører til det. Afklar evt. med læreren hvorvidt de i klassen har nogle af de skrivematerialer eller andet, I skal bruge.

Tal med læreren

Inden besøget i klassen har I en telefonsamtale med klassens lærer. I skal selv aftale med læreren, hvornår det vil være et godt tidspunkt at tale sammen. I vælger selv, om I begge vil være til stede under telefonsamtalen, eller om det er den ene af jer, der har samtalen. Det kan være en god idé at tale med læreren om, hvilken rolle skolevennen spiller i klassen. På den måde kan I finde ud af, om skolevennen eksempelvis primært er sammen med en lille gruppe af elever eller hele klassen. Det er også under denne samtale, at I skal aftale dato og tidspunkt for jeres besøg i klassen. Hvis I skal bruge powerpoint, kan det være en god idé at sikre sig, at teknikken i klassen er i orden.

Så er I klar til en dag i børneinddragelsens tegn!

NB! Skolens Venners sekretariat sørger for, at der er indhentet samtykke fra forældrene, så det skal I som børneinddragere ikke tænke på (gælder børn under 15 år).

EKSEMPEL PÅ DREJEBOG

SKOLEBESØG D. XX/XX FRA KL. 9.00 - 10.45

Tid	Programpunkt	Formål	Ansvar og materialer
9.00	Velkomst og præsentation af dagens program <i>Intro til hvad der skal ske v. lærer</i> <i>Præsentation af jer selv og dagens program v. Børneinddragere</i>	At alle er klar over og trygge ved det, der skal ske	Lærer/ Børne-inddrager 1 og 2 Program skrives på tavlen
9.10	Ice-breaker leg: fx Personbingo <i>Alle elever får en bingo-plade inden</i>	Skabe god stemning og gøre eleverne trygge ved hinanden og børneinddrager	Børne-inddrager 2 Bingo-plader
9.25	Øvelsen 'Hvad gør skolevennen, når han/hun er sammen med klassen?'	Eleverne får formuleret, hvad skolevennen gør. Eleverne begynder i fællesskab at spore deres tanker ind på skolevennen.	Børneinddrager 1 og 2.
9.45	Pause		
10.00	Anden dialogøvelse: Klassen opdeles Lille gruppe på 3-5: Det er bedst når.. Den resterende gruppe: Tegn eller beskriv en oplevelse, du har haft med din skoleven	At få eleverne til at reflektere over, hvilken betydning skolevenner har for skolen og for dem selv	Børne-inddrager 1 og 2 Opgaveark, tusser mm.
10.30	Hele klassen samles igen Tommelfinger-øvelse	At få kvantificeret elevernes oplevelse af det at have en skoleven	Børne-inddrager 2 Opgaveark og smileys
10.45	Afrunding og tak for i dag	At få sagt godt farvel og tak	Børne-inddrager 1 og 2

UNDER: FACILITERING AF SKOLEBESØGET

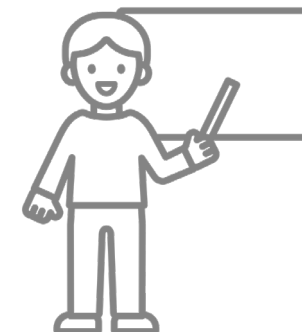
Herunder har vi samlet en række gode råd til gennemførelsen af jeres dag og på næste side et par uddybende eksempler.

- ✔ Præsenter dig/jer selv og formålet med inddragelsen. Fortæl, at I kommer fra Skolens Venner, der hjælper skoleklasser med at få en skoleven. I er her fordi, I gerne vil høre, hvad de synes om at have en skoleven, og hvad de har oplevet med deres skoleven. Fortæl eleverne, at Skolens Venner også spørger mange andre børn på andre skoler, hvad de synes om, at have en skoleven. Deres skoleven ser ikke, hvad de tegner og skriver.
- ✔ Gennemgå program og hæng det op i klassen så det er synligt. Understøt programmet med illustrationer – både hos indskolings- og mellemtrinselever.
- ✔ Lav en indledende leg med børnene for at skabe tryghed (se eksempler på lege næste side).
- ✔ Sørg for at opretholde et tilpas energiniveau – vær ikke bange for at bruge humor, leg samt tilpasse eller ændre i planlagte aktiviteter og tidsramme.
- ✔ Eleverne kender ikke skolevennen som en skoleven. De kender skolevennen som Lise, Jørgen eller Britta, som kommer og er en ekstra voksen i klassen – brug derfor skolevennens navn. Forklar dog kort hvad en skoleven er, og hvorfor I er interesserede i at vide mere om skolevennen.
- ✔ Der er stor forskel på elevernes refleksionsniveau både på tværs af klassetrin og fra skole til skole. Sørg for at være fleksible i jeres facilitering og læg op til at eleverne kan besvare øvelserne på flere måder. I situationen kan I aflæse, hvordan I bedst tilpasser det til elevernes niveau. *Se eksempel 1.1.*
- ✔ Når I har præsenteret en øvelse, kan det være en rigtig god idé at spørge ud i klassen, om én eller flere elever kan forklare øvelsen. På den måde sikrer I jer, at eleverne rent faktisk forstår den øvelse, I netop har præsenteret. Og så får de elever, der måske ikke forstod jeres forklaring af øvelsen, mulighed for at få den forklaret igen.

- ✔ Lad gerne eleverne komme med forslag til svar på øvelserne. Lav det som en lille fælles brainstorm inden eleverne går i gang med den konkrete opgave. Det kan give nogle elever inspiration til at komme i gang med en opgave, de måske ellers ikke lige havde et svar til.
- ✔ Cirkulér mellem eleverne når de arbejder med øvelserne for at få uddybende information om deres tegninger og beskrivelser – spørg nysgerrigt ind til hvad de laver. Anvend åbne spørgsmål og følg op på deres svar da børn ikke nødvendigvis pr. automatik uddyber deres pointe. *Se eksempel 1.2.*
- ✔ Vær opmærksom og observer gerne gennem dagen – både før og efter børneinddragende aktiviteter – er der noget du undrer dig over? Så kan du måske spørge ind til noget af det, mens du cirkulerer mellem eleverne. Måske de kan hjælpe dig til at forstå, hvordan tingene hænger sammen – så får du også testet dine egne forståelser undervejs i processen.
- ✔ Tak børnene for deres deltagelse!

Hvis I har overskud til det, må I meget gerne tage billeder af det, I laver med børnene, mens I er på besøg.

Skolens Venner sørger for, at det samtykke, der indhentes fra forældrene inden besøget, også inkluderer samtykke til billeder af børnene.

Eksempel 1.1 - Fleksibel facilitering

Skolebesøg: Under udarbejdelsen af dette evalueringsskit var Socialt Udviklingscenter SUS på skolebesøg i en 2. og en 5. klasse. SUS' forventninger til de to klassebesøg var, at eleverne i 5. klasse ville være relativt reflekterede og skriftlige i deres arbejde med øvelserne, mens eleverne i 2. klasse ville tegne meget og udtrykke sig kortfattet i øvelserne. I praksis oplevede vi dog det omvendte. Eleverne i 2. klasse var ivrige efter at skrive og ville gerne uddybe deres pointer, når vi spurgte ind til dem i øvelserne. Eleverne var også gode til at reflektere over, hvordan andre end dem selv gjorde brug af en skoleven i løbet af skoledagen. Eleverne i 5. klasse var overraskende glade for at tegne og gjorde meget ud af dette, mens det krævede mange opfølgende spørgsmål og mere energi af facilitator at få dem til at uddybe deres pointer. Eleverne reflekterede primært over, hvad skolevennerne gjorde for dem personligt, og hvordan skolevennens personlige energi løftede humøret i klassen.

I praksis var det en fordel, at vi havde lagt op til, at samtlige øvelser kunne besvares skriftligt og visuelt, så eleverne på begge klassetrin kunne vælge den metode, der bedst passede deres arbejdsform.

Eksempel 1.2: Spørg nysgerrigt

Børneinddrager: Hvad tegner du?

Elev: Malene [skoleven].

Børneinddrager: Hvad laver hun?

Elev: Hun hjælper mig med en opgave.

Børneinddrager: Hvad er det for en opgave?

Elev: Det er matematik.

Børneinddrager: Hvordan hjælper hun dig i matematik?

Elev: Hun regner med mig.

Børneinddrager: Hvordan gør hun det?

Elev: Hun tæller sammen med mig og husker mig på, hvad jeg skal gøre, og så får hun mig til at grine.

Børneinddrager: Hvad gør hun, som får dig til at grine?

Elev: Hun smiler til mig og prikker mig i siden og siger, at jeg ikke må snyde hende, fordi hun ved, at jeg godt kan svaret.

Børneinddrager: Kan du så svaret?

Elev: Ja, for så snakker vi om, hvad vi gjorde sidst, og så huskede jeg det.

Ved at spørge uddybende ind får vi information om, hvordan skolevennen hjælper eleven ved at genopfriske en regnemetode, og vi får også at vide, at hun bruger humor og er nærværende i samværet med eleven.

EFTER: OPSAMLING PÅ SKOLEBESØGET

Når skolebesøget er færdigt, er det tid til at samle op på den data, der er indsamlet.

Det er en god idé at samle op umiddelbart efter skolebesøget, da elevernes input således vil være i frisk erindring.

Hvordan samler I op?

Efter jeres besøg i klassen, skal I udfylde nogle opsamlingsark. I får arkene sammen med evalueringskittet af Skolens Venner. Se hvordan arkene ser ud på de sidste sider her i kittet.

Det kan være en god ide at have læst spørgsmålene på arkene og have dem i baghovedet, når I er ude hos børnene. I kan med fordel også tage noter, mens I er der.

Brug max en time samlet på at udfylde jeres ark efter besøget.

Hvordan overleverer I jeres opsamling?

Jeres opsamlingsark og det materiale, børnene har lavet, skal I levere til Skolens Venners sekretariat, som anvender den indsamlede viden til løbende evaluering. I kan enten komme forbi sekretariatets kontor, tage billeder af materialet og sende det på mail eller sende det med posten i en frankeret kuvert, der kan udleveres af Skolens Venner.

I bliver også inviteret til at komme til en opsamlingsdag i sekretariatet, hvor I kan uddybe jeres oplevelser med børneinddragelse ude på skolen yderligere.

Det er helt op til jer, om I har lyst og mulighed for at deltage i denne dag.

ØVELSER

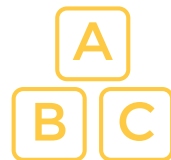

ØVELSER - ICEBREAKER

Icebreaker-legen er den første interaktion med eleverne, som har til formål at skabe et trygt rum og sætte et godt energiniveau. Icebreaker-legene sørger for, at alle eleverne kommer i spil og får sagt noget og bliver fortrolige med dig som facilitator – det er vigtigt, at du selv fremgår som et godt eksempel og leger med fuld af energi. Ved at starte dagen med en icebreaker skabes en mere tillidsfuld relation til facilitator. Eleverne har fået talt og grinet sammen, og dermed er de mere komfortable med at åbne op og sige noget i dialogøvelserne i løbet af dagen.

Det anbefales, at man laver en icebreaker-leg med eleverne, før man går videre til dialogøvelserne. Fornem hvilken stemning der er i klassen, og vurder om eleverne virker komfortable, og energiniveauet er tilpas. Hvis ikke, kan man med fordel tage en icebreaker-leg mere. Brug icebreakers som et værktøj i løbet af dagen mellem dialogøvelserne til at holde energiniveauet oppe og skabe god og tryk stemning.

ABC-leg

Antal deltagere: Plenumøvelse med hele klassen.

Tid: 5 minutter.

Input: Alfabetet.

Output: Mindre frygt for at tale og grine højt, hvilket skaber en tryghed i rummet.

Beskrivelse: Eleverne skal samarbejde om at sige hele alfabetet, bogstav for bogstav, uden at afbryde hinanden.

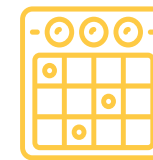
Facilitering:

1. Introducer legen.
2. Facilitator starter med at sige A.
3. En af eleverne skal derefter sige B, men hvis flere elever kommer til at sige det samme bogstav, skal de starte forfra.
4. Når eleverne er kommet igennem hele alfabetet, kan man prøve samme øvelse med lukkede øjne. Det gør legen mere udfordrende.

Gode råd:

- Husk højt humør.
- Legen bør leges efter en navnerunde.
- Grin når eleverne kommer til at sige det samme bogstav på samme tid.
- Legen kan også leges med tal, fx fra 1 til 10.

Personbingo

Antal deltagere: Plenumøvelse med hele klassen

Tid: 10 minutter.

Input: Bingoplade med spørgsmål på.

Output: Eleverne lærer sjove ting om hinanden.

Beskrivelse: Eleverne får hver en bingoplade, hvor der står interessante fakta på (fx 'kan spille på et instrument' eller 'har badet i en sø'). Eleverne skal så have udfyldt så mange felter som muligt ved at finde en i klassen, som kan/har gjort det, der står i feltet. Når eleverne har udfyldt en række eller en plade, råber de BINGO og vinder.

Facilitering:

1. Introducer legen.
2. Del bingopladerne ud.
3. Fortæl eleverne, at den første, som har en række eller plade fuld, skal råbe BINGO og vinder legen.

Gode råd:

- Husk højt humør.
- Sørg for at pladerne indeholder felter med beskrivelser af unikke ting.

Forhandlingslinje

Antal deltagere: Plenumøvelse med hele klassen.

Tid: 5 minutter.

Input: Spørgsmål, som eleverne kan forhandle over.

Output: Tryghed ved at interagere med andre elever og boost af kreativitet.

Beskrivelse: Eleverne skal, uden at snakke sammen, forhandle om noget og placere sig på en linje i den korrekte rækkefølge. Det kan fx være, at eleverne skal stille sig på en række efter højde, fødselsdag eller afstand til skolen. Da eleverne ikke må tale sammen under forhandlingen, skal de finde på kreative måder at kommunikere på.

Facilitering:

1. Introducer legen.
2. Stil eleverne et spørgsmål og giv dem eksempelvis et minut til at placere sig i den korrekte rækkefølge.
3. Stil eleverne et nyt spørgsmål og bed dem om at danne en ny linje.

Gode råd:

- Husk højt humør.
- Legen kan leges med alle mulige forskellige slags spørgsmål, men sørg for, at spørgsmålene ikke fornærmer nogen eller gør nogen kede af det.

Pendulleg

Antal deltagere: Plenumøvelse med hele klassen.

Tid: 5 minutter.

Input: Nemme spørgsmål, hvor der kun er to svarmuligheder.

Output: Skaber en form for sammenhold.

Beskrivelse: Alle elever starter med at stå på en linje. Facilitator stiller eleverne et spørgsmål med to valgmuligheder, og eleverne svarer på spørgsmålet ved at rykke enten til højre eller til venstre som et pendul.

Facilitering:

1. Introducer legen.
2. Stil eleverne et spørgsmål med to valgmuligheder.
3. Fortæl eleverne hvilken side der svarer til hvilken svarmulighed.
4. Eleverne svarer ved at rykke til højre eller venstre.
5. Saml eleverne på linjen i midten igen og stil et nyt spørgsmål.

Gode råd:

- Husk højt humør.
- Legen kan udføres med alle mulige slags spørgsmål men ideelt med spørgsmål indenfor workshoppens tema.
- Legen kan også udføres med lukkede øjne, hvor eleverne først må åbne øjnene, efter de har svaret.

ØVELSER - DIALOGVÆRKTØJER

Følgende øvelser inviterer eleverne til at reflektere over, hvad skolevennen konkret gør, når han/hun er til stede i klassen, samt reflektere over konkrete oplevelser eleverne har haft med deres skoleven. Det er vigtigt at skabe god og tillidsfuld stemning i klassen, så eleverne er engagerede og har lyst til at dele deres oplevelser med dig/jer.

Øvelserne hjælper børnene til at reflektere over givne spørgsmål, men de anvendes bedst som redskab til dialog. Står øvelserne alene, vil der – afhængigt af elevernes alder og refleksionsniveau – ofte gå mange nuancer tabt. Mindre børn svarer ofte kortfattet/umiddelbart på spørgsmål og skal have hjælp til at uddybe deres svar. Eksempelvis hvordan skolevennen hjælper, og hvorfor skolevennen er sød. Det kræver, at børneinddrageren er nysgerrig og stiller mange åbne spørgsmål.

Hvad gør skolevennen, når han/hun er sammen med klassen?

Antal deltagere: Hele klassen (hvis skolevennen udelukkende er sammen med en lille gruppe elever, kan I lave øvelsen med denne gruppe)

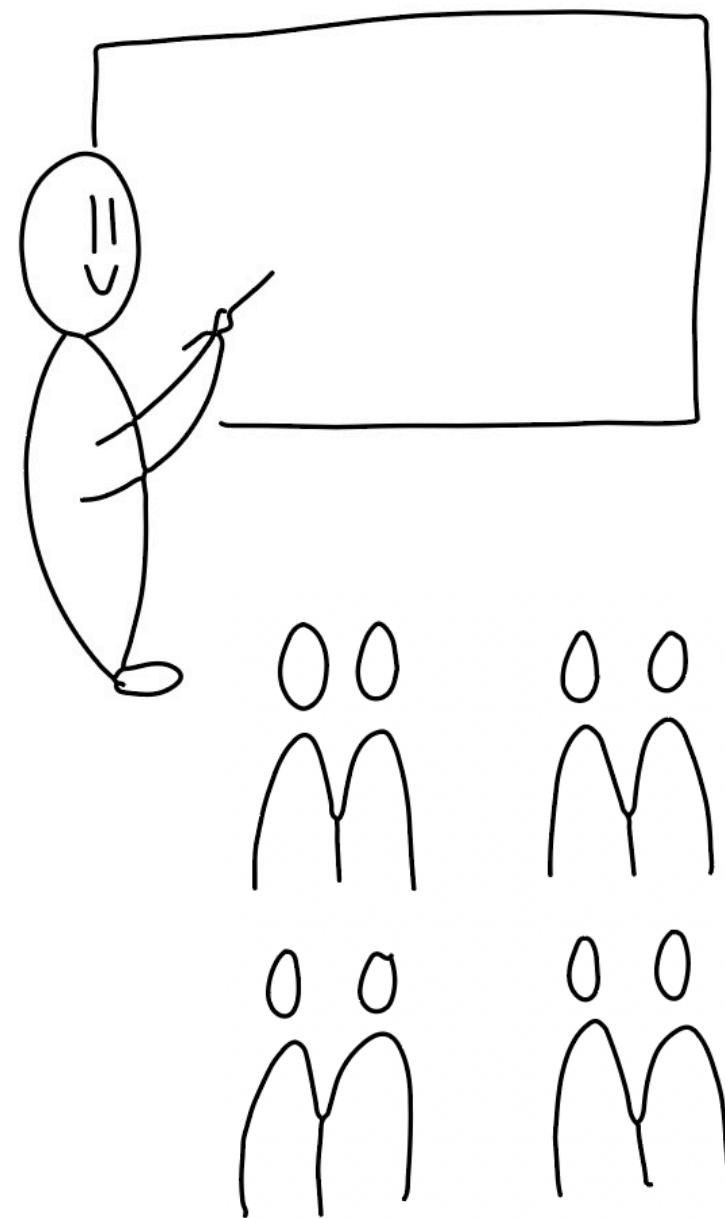
Tid: 10-15 minutter

Formål med øvelsen: Eleverne får formuleret, hvad skolevennen gør. Eleverne begynder i fællesskab at spore deres tanker ind på skolevennen.

Beskrivelse: I spørger klassen, hvad skolevennen gør, når han/hun er i klassen. Eleverne skal beskrive alt, hvad skolevennen gør – intet er for stort eller småt.

Facilitering:

1. Introducer opgaven for eleverne.
2. Lad en eller flere elever gen-forklare øvelsen.
3. Bed eleverne snakke med deres sidemakker i et minut. Sig til dem at de skal finde på så mange ting, skolevennen gør, som muligt.
4. Spørg i plenum, hvad de har snakket med deres sidemakker om.
5. Noter elevernes svar på tavlen.
6. Tag et billede af tavlen som opsamling på øvelsen.

Gode råd:

- Husk at bruge skolevennens navn i stedet for at sige ”skoleven”.
- Det kan hjælpe at få flest muligt til at deltage i plenum-snakken, hvis eleverne får tid til at snakke med deres sidemakker.
- Vær opmærksom på om nogle elever sidder alene. Hvis det er tilfældet, så vær hurtig til at sætte dem sammen med et par.
- Det kan være en god idé, hvis den ene børneinddrager skriver på tavlen, mens den anden på skift hører elevernes beskrivelse af, hvad skolevennen gør.

Beskriv og tegn en eller flere oplevelser, du har haft med din skoleven

Antal deltagere: Individuel øvelse som udføres af alle i klassen.

Tid: 15-20 minutter

Formål med øvelsen: At få elevernes skrevne refleksioner og en farvelagt tegning som de har gjort sig umage med.

Beskrivelse: Eleverne skal individuelt reflektere over en oplevelse, de har haft med skolevennen. Eleverne modtager et opgaveark. På arket er en anonym elevfigur, som de kan farvelægge som dem selv. Ved siden af er linjer, hvor eleverne kan beskrive oplevelsen med skolevennen. Nederst er gjort plads til, at eleverne kan tegne og farvelægge oplevelsen. Hjælp gerne eleverne i gang ved at spørge i plenum, om nogen kan forklare, hvad en oplevelse er, og om nogle elever kan komme med eksempler på, hvad en oplevelse med skolevennen kan være. Det kan eksempelvis være en en-til-en-oplevelse, f.eks. at skolevennen trøster en elev, som er ked af det. Det kan også være en oplevelse, som eleven deler med flere i klassen. Eksempelvis at skolevennen hjælper med højtlesning eller starter en leg i frikvarteret.

Facilitering:

1. Introducer opgaven for eleverne.
2. Lad en eller flere elever gen-forklare øvelsen.
3. Lad et par elever komme med eksempler på oplevelser, de har haft med skolevennen.
4. Alle elever modtager et opgaveark.
5. Cirkuler mellem eleverne og hjælp dem gerne med at komme i gang og finde på, hvad de kan skrive og tegne på opgavearket.
6. Spørg gerne ind til deres beskrivelse/tegning – hvad skriver og tegner de og hvorfor?
7. Eleverne afleverer tegningen/tegningerne.

Beskriv og tegn en eller flere oplevelser, du har haft med din skoleven.

↙ din tekst

dig selv

din tegning

Gode råd:

- Hav ekstra opgaveark med. Nogle elever vil måske have et nyt, hvis de tegner forkert. Andre vil måske gerne beskrive og tegne flere oplevelser.
- Inden eleverne begynder at skrive og tegne, kan det være en god idé at lade eleverne komme med eksempler på, hvad de hver især har haft af gode oplevelser med skolevennen. Det kan tjene som inspiration til andre elever i klassen.
- Spørg nysgerrigt ind til elevernes beskrivelse og tegning. Sæt dig på hug og tal med dem i øjenhøjde.
- Nogle elever vil måske sige, at de aldrig har haft en god oplevelse med skolevennen. I så fald kan du spørge ind til, om der er noget skolevennen gør, når han/hun er sammen med klassen (måske overfor andre elever), som eleven synes er særligt godt/spændende/hygge/hjælpsomt.

Postkort til jeres skoleleder

Antal deltagere: Individuel øvelse som udføres af alle i klassen.

Tid: 10-15 minutter.

Formål med øvelsen: At lade eleverne reflektere over, hvad det kan gøre for andre elever at have en skoleven. Postkortene afleveres til skoleleveren, hvilket kan give eleverne en følelse af medbestemmelse og at blive hørt.

Beskrivelse: Eleverne skal individuelt reflektere over, hvordan deres skole ville se ud, hvis flere elever havde en skoleven – i alle klassetimer. Eleverne får udleveret et postkort med teksten ”Kære skoleleder. Jeg synes/synes ikke, at flere elever på skolen skal have en skoleven, fordi...”. Eleverne skal færdiggøre teksten og tage stilling til, om de synes eller ikke synes, at alle elever på skolen skal have en skoleven og hvorfor. Bed eleverne sætte kryds ud for det udsagn, der passer til den (synes/synes ikke).

Facilitering:

1. Introducer opgaven for eleverne.
2. Lad en eller flere elever gen-forklare øvelsen.
3. Lad et par elever komme med eksempler på, hvad de vil skrive på deres postkort.
4. Alle elever modtager et opgaveark.
5. Eleverne bedes tage stilling til, om de synes eller ikke syne, at flere børn på deres skole skal have en skoleven. Bed dem sætte kryds ud for det udsagn, der passer til dem og deres holdning.
6. Cirkuler mellem eleverne og hjælp dem gerne med at komme i gang og finde på, hvad de kan skrive.
7. Spørg gerne ind til deres tekst – hvad skriver de og hvorfor?
8. Eleverne afleverer postkortene til jer. I lægger dem i en stor konvolut. Senere vil Skolens Venner vise postkortene til skolelederen.

Kære skoleleder.

Jeg synes,

Jeg synes ikke,

At flere elever på skolen
skal have en skoleven,
fordi...”

Skolelederen

Kontoret

Gode råd:

- Det handler om at være ærlig. Eleverne må gerne skrive, at de ikke synes, at flere elever skal have en skoleven.
- Sørg for at alle kan læse og forstå svarene. Hvis ikke kan det være en godt idé at læse dem højt i plenum.

Det er bedst, når...

Antal deltagere: En mindre gruppe elever der har særligt meget kontakt med skolevennen (1-6 elever). Hvis skolevennen er i en klasse, hvor han/hun er lige meget sammen med alle elever, kan øvelsen også laves i klassen med alle elever.

Tid: 20 minutter.

Formål med øvelsen: At opnå viden om i hvor høj grad eleverne oplever, at skolevennen bidrager til trivsel og læring på forskellige områder.

Beskrivelse: Øvelsen kan laves med en lille gruppe af elever uden for klassen. Eleverne får udleveret opgavearket med fem billeder, som symboliserer det, skolevennen hjælper med. Først skal eleverne sætte kryds ud for to-tre billeder. De skal vælge, hvad de synes, er det bedste, skolevennen hjælper med.

Derefter skal de besvare spørgsmål 2, hvor de skal forklare, hvorfor de har valgt, som de har. Eleverne skriver på linjerne under spørgsmålet. I er også velkommen til at snakke om svarene i gruppen.

Til sidst skal eleverne svare på, hvad der kunne gøre det endnu sjovere at have en skoleven. Denne del må gerne laves sådan, at eleverne i fællesskab kommer med idéer, som I noterer.

Hvis skolevennen er meget sammen med alle elever i klassen, kan øvelsen i stedet laves med alle eleverne. Enten inde i klassen eller ved på skift at tage små grupper af elever med uden for klassen. Hvis øvelsen laves i klassen med alle elever på én gang, besvares spørgsmål 3 ved, at eleverne rækker hånden op og kommer med forslag til, hvordan det kunne blive endnu sjovere at have en skoleven. I noterer deres svar på tavlen og tager til sidst et fotografi af tavlen. Laves øvelsen ved, at I på skift tager mindre grupper af elever med uden for klassen, skal eleverne mundtligt komme med forslag til, hvordan det kunne blive endnu sjovere at have en skoleven. I noterer deres svar.

Facilitering:

1. Hvis øvelsen kun skal laves med 1-6 elever fra klassen, skal læreren på forhånd have udvalgt disse elever, så I nemt kan tage gruppen med ud.
2. Introducer opgaven for eleverne.
3. Lad en eller flere elever gen-forklare øvelsen.
4. Lad et par elever komme med eksempler på, hvad man kunne svare på spørgsmålene.
5. Alle elever modtager et opgaveark.
6. Eleverne udfylder opgavearket hver for sig. Hjælp eventuelt dem, der ikke kan skrive eller hvis eleverne går i stå.
7. Saml elevernes besvarelser sammen.
8. Tag fotografi af tavlen hvis I har noteret elevernes svar på spørgsmål 3 dér.

Det er bedst, når...

Spørgsmål 1:
Hvad er det bedste, som jeres skoleven hjælper med? Sæt kryds ved de to-tre billeder, der passer til dit svar.
Jeg synes, det er bedst, når skoleven hjælper ...

				
☐ Med at lege	☐ Med skoleopgaver	☐ Med at trøste når nogen er kedet af det	☐ Mig med at tro på, jeg godt kan	☐ Læreren

Spørgsmål 2:
Hvorfor er de billeder, du har valgt, de bedste?

Spørgsmål 3:
Hvad kunne gøre det endnu sjovere at have en skoleven?

Gode råd:

- Hvis opgaven laves med en lille gruppe elever uden for klassen, kan I eventuelt på skift lade eleverne læse opgaverne højt. Så er alle aktive og mere koncentreret. Eleverne kan også være med til at forklare ikonerne på opgavearket.
- Hvis øvelsen laves med alle elever inde i klasselokalet, kan det være en god idé, hvis én af jer tager noter på tavlen, mens den anden styrer elevernes talerækkefølge, når I skal lave spørgsmål 3.

Tommelfinger-øvelse. Obligatorisk for alle.

Antal deltagere: Hele klassen. Hver elev svarer enkeltvis.

Tid: 15 minutter.

Formål med øvelsen: At få kvantificerbare besvarelser fra eleverne.

Beskrivelse: Eleverne skal hver for sig svare på tre udsagn om deres skoleven. Eleverne får udleveret et ark med spørgsmål og svarkategorier og tre klistermærker. Eleverne tager stilling til de tre udsagn ved at sætte et klistermærke ved den tommelfinger, der matcher deres svar på de tre udsagn.

Hvis en eller flere elever ikke kan læse, kan det være en god idé at læse spørgsmålene op i plenum. Snak evt. med læreren om behovet for oplæsning inden. Når alle har besvaret spørgsmålene, indsamles svararkene.

Facilitering:

1. Introducer opgaven for eleverne.
2. Lad en eller flere elever gen-forklare øvelsen.
3. Husk at sige at besvarelsen er anonym (forklar hvad anonym betyder).
4. Sæt eleverne i gang. Eventuelt sådan at I læser et udsagn højt, lader eleverne tage stilling, og derefter læser næste udsagn højt.
5. Hold øje med, at alle elever kan følge med.
6. Indsaml elevernes besvarelser i en kuvert, når de er færdige.

	Tit	En gang imellem	Sjældent
			
1. Skolevennen hjælper mig eller andre i klassen med opgaver, når det er svært	☐	☐	☐
2. Det gør mig glad at have en skoleven	☐	☐	☐
3. Skolevennen hjælper mig eller andre i klassen, når de er kede af det eller har en dårlig dag	☐	☐	☐

Gode råd:

- Gør det klart for eleverne, at besvarelserne er anonyme.
- Det handler om at være ærlig. Fortæl derfor eleverne, at de gerne må svare sjældent, hvis det er sådan, de har det.

Opsamlingsark - del 1

Vejledning:

1. Udfyld, hvilken øvelse opsamlingen går på. Der skal udfyldes et ark for hver dialogøvelse, I har gennemført. Der er dog et separat ark for tommelfinger-øvelsen (se næste side). Brug max en time samlet på alle ark.
2. Svar på spørgsmålene så udførligt, I kan, i hele sætninger. Kom gerne med eksempler og citater fra det, børnene har sagt. Husk, at I skriver til nogen, som ikke har været med på besøget, og som skal få et indtryk af, hvordan børnene reagerede, og hvad de sagde.

I kan printe arket og skrive i hånden eller udfylde digitalt. Hvis I skriver i hånden, skal det være med læsbar skrift. I kan evt. udfylde arkene hver for sig først, tale sammen om det bagefter og justere arkene ud fra det.

Spørgsmålene i opsamlingsarket er ment som hjælpespørgsmål for at få jeres refleksioner over det, børnene har bidraget med. Er der noget andet, I har bidt mærke i eller noteret fra øvelsen eller besøget generelt, så skriv det også på arket.

Hvilken øvelse (skriv her) _____

1. Hvad handlede elevernes besvarelser om? Hvad gik igen/gik på tværs af alle besvarelserne fra eleverne?

Skriv her: _____

2. Hvordan reagerede børnene på øvelsen? Kom med eksempler på noget de sagde. Var der noget, I bed særligt mærke i? Noget, der overraskede? Noget, der stak ud? Noget, I undrede jer over? Andet I gerne vil overlevere?

Skriv her: _____

Opsamlingsark - del 2 jeres vurdering

Nu har I besøgt eleverne og hørt deres oplevelse med skolevennen. Nedenfor skal I skrive tre ting, som, ifølge eleverne, er det bedste ved at have en skoleven. Det skal ikke være citater fra eleverne, men jeres vurdering af, hvilke tre ting der, ifølge eleverne, er det bedste ved at have en skoleven.

1. _____

2. _____

3. _____

Opsamlingsark til Tommelfinger-øvelse

1. Hvor mange besvarelser fik I _____ (skriv antal)

Hvordan fordelte svarene sig:

Sp. 1: Tit _____ (antal) En gang imellem _____ (antal) Sjældent _____ (antal)

Sp. 2: Tit _____ (antal) En gang imellem _____ (antal) Sjældent _____ (antal)

Sp. 3: Tit _____ (antal) En gang imellem _____ (antal) Sjældent _____ (antal)

2. Jeres refleksioner over elevernes besvarelser: Hvordan reagerede de på opgaven? Kunne de forstå den? Var det nemt for børnene at sætte klistermærker på, eller var de fx meget i tvivl? Andre ting I bed mærke i?

Skriv her: _____

